

KULTURSKOLAN I VÄSTERÅS

Kontaktperson: Peter Bladh, avdelningschef
021-39 30 80, Peter.bladh@vasteras.se

*Det får inte bli ett
extra utanpåverk som
ska bockas av*

Varför valde ni att gå med i ett projekt med fokus på barn och ungas inflytande i musik- och kulturskolan?

– Vi vill stärka våra elevers inre motorer, självförtroende och självkänsla. Då är det avgörande att eleven ser sina möjligheter att påverka och tas på allvar. Vi är också övertygade om det är eleverna som har många av svaren på hur vår skola ska kunna bli ännu bättre och med det visa vägen för våra framtida satsningar och utvecklingsområden.

Hur bestämde ni på vilket sätt ni ville arbeta med inflytande i ert projekt?

– Vi hade redan tidigare en önskan om att satsa på mer av "Kan själv-känsla" hos våra elever och att bli mer medvetna om på vilket sätt vi bemöter olika individer på olika sätt relaterat till t.ex. kön/genus, socialgrupp osv. Dessutom att definiera vad demokrati och elevinflytande skulle kunna innebära i vårt dagliga arbete och relaterat till FN:s barnkonvention. Därmed kändes det naturligt att gå in i detta projekt för att få utbyte och dialog med andra Kulturskolor runt dessa frågor. Beslutet togs i vår utvecklingsgrupp som består av ledning och 10 ämnesgruppsledare (lärarrepresentanter).

Vad är era viktigaste lärdomar (gällande arbete med inflytande)?

– Våra lärdomar får bli tre knepiga och ständiga utmaningar:

– Att nå ut till alla elever och skapa forum för en dialog mellan Kulturskolans personal och våra elever. Även elevföreningen upplever det svårt att

fungera som representanter för övriga elever. Elevföreningen har föreslagit att vi kanske kan införa ämnesrepresentanter på elevsidan som ett komplement till elevföreningen?

– Att skapa en känsla av gemenskap som dessutom griper över ämnes- och gruppgränser. Kulturskolan är för de allra flesta detsamma som de egna lektionerna, den egna gruppen/läraren och de projekt man medverkar i. Man "hänger" inte på Kulturskolan och har bara undantagsvis den typ av social gemenskap som man kan få på en skola där man vistas hela dagar och varje dag i veckan. Känslan för Kulturskolan som "min" skola är inte självklar.

– Eleverna behöver hela tiden ordentligt stöd och uppmuntran från skolans lärare och ledning för att få kontinuitet och driva saker hela vägen från idé till genomförande. Elden falnar ganska snabbt om det blir för mycket uppförbacke. Men vi får inte curla bort initiativen ur händerna på eleverna. Det är en svår balansgång!

Vilka dilemman och utmaningar har ni behövt hantera på resans gång?

– Hur får vi veta vad eleverna verkligen känner, tycker och vill? Vid enkätundersökningar har nöjdheten alltid varit mycket stor hos eleverna. I vår senaste undersökning (web-enkät) 94,26% på "Nöjdhet med bemötande" och 94,73% på "Nöjdhet med verksamheten". En skuggsida av detta kan vara att det ska till en hel del för att en elev ska ifrågasätta sin lärare på Kulturskolan. Det finns t.o.m. en risk att man istället ifrågasätter sig själv och känner sig misslyckad i.o.m. att man inte lever upp till upp- →

forts. Västerås

levda förväntningar. Man stannar kvar så länge man är nöjd och slutar när man tappat lusten eller hittat någonting som är intressantare för tillfället. Det innebär att det kan vara svårt att få fram kritiska och representativa svar i undersökningar och samtal. Vi har diskuterat att införa en rutin i samband med att eleven slutar där vi frågar efter orsaken till avslutet.

– **Tradition och efterfrågan:** Elever som kommer till Kulturskolan överlämnar sig gärna i lärarens händer. Detsamma gäller barnens föräldrar. Personalen påtalar att såväl elever som föräldrar ofta förväntar sig att läraren ska sätta agendan och visa hur det ska gå till. Annars finns det en risk att man upplevs som otydlig, osäker, ineffektiv etc.

– **Tiden:** Den relativt knappa tid som lärare och elev har tillsammans kan upplevas som mycket begränsad för att skapa några mer djupgående demokratiska processer och ganska ofta kan – särskilt på lite lägre nivåer – t.ex. elevens förståelse för svårighetsgrad och vad som är möjligt att göra brista lite osv.

– **Avsaknad av exempel och förebilder:** Vissa funderingar har framkommit från personalen om vad man egentligen menar att demokrati och medbestämmande kan innebära mer än att t.ex. vara med och välja repertoar och inriktning i ämnet och ensemblen.

– **”Vi är redan demokratiska”:** Lärare menar att man alltid och självklart gör en avvägning mellan vad man upplever att eleven behöver utveckla och det som eleven efterfrågar och ev. tar initiativ till. De flesta anser alltså att man är lyhörd för elevernas önsningar och gör vad man kan för att locka fram dem. Eleven kan inte heller efterfråga vad den inte känner till och läraren ser det som en uppgift att presentera nya perspektiv, genrer osv.

Vad gör vi åt det här? En stor utmaningen är att nå ut till och föra en dialog med elever på olika nivåer.

Den annan är att utmana medarbetarna gällande elevinflytandet.

Kollegiet är nu inne i ett arbete med någonting som vi kallar för TvärLär. Med TvärLär vill vi - med hjälp av lärande samtal, möjlighet till auskultation och feedback tillsammans med kollegor - sätta särskilt fokus på hur medarbetarna kan bli mer observanta på bl.a. delaktighet, inkludering och likvärdig behandling. På vilka sätt öppnar vi för eleverna?, Vilka förutsättningar krävs för att eleverna ska ta egna initiativ?, Hur medvetna val gör vi mellan ett undervisande och ett coachande ledarskap i lärsituationen?, Hur flexibla är och kan vi vara för olika sätt att lära osv.? I TvärLär ingår även bl.a. teman runt hur våra värderingar styr vårt agerande gentemot vår omvärld i allmänhet och våra elever i synnerhet.

Demokrati på flera nivåer: Vi har också personalgemensamma diskussioner satsningar på en annan och mer strukturell nivå för att nå ut till elever som vi annars inte når pga. t.ex. geografiskt läge, socialgrupp osv. Vårt demokratiska uppdrag inskränker sig inte till de elever som redan finns i verksamheten och/eller känner till oss. Vi behöver nå ut till de som inte ens vet att vi finns.

Vilket är ert främsta tips till andra musik- och kulturskolor som vill komma igång och arbeta med inflytande?

– Börja i liten skala med skarpa projekt som är möjliga att genomföra inom en relativt snar framtid. Man måste uppleva framgång ganska snabbt för att behålla elden och väcka mersmak och förståelse för vad elevinflytandet kan innebära.

– Starta en elevförening.

– Integrera och belys demokrati och elevinflytandenaspekterna som en självklar del i det utvecklingsarbete som ni redan håller på med. Det får inte bli ett extra utanpåverk som ska bockas av.